

ANTONOVITS, D.:

ADATOK MAGYARORSZÁGON GYŰJTÖTT MADARAK PUHATESTŰ TÁPLÁLÁKÁRÓL - BEITRAGE ZUR MOLLUSKENNAHRUNG UNGARISCHER VÖGEL

ABSTRACT: Az elmúlt években 71 Magyarországon gyűjtött madár gyomortartalom vizsgálatát végeztem el. Korábbi munkák már igazolták, hogy egyes fajok fogyasztanak puhatestűeket. A vizsgált madarak közül 15 példánynál fordult elő csigatáplálék; összesen 13 csigafaj 119 egyede, ill. 1 kagylófaj 5 egyede.

Az elmúlt években 35 madárfaj 71 egyedén végeztem gyomortartalom vizsgálatot. Csigatáplálékot 12 faj 15 egyedében találtam. Az eddigi megfigyelések és adatok azt látszanak igazolni, hogy a magyarországi madaraknál előfordulnak ugyan, de mint rendszeres táplálék a csigák és kagylók nem jöhetnek szóba. Az apróbb fajok a madarak élelméhez tapadva, esetleg kavics gyanánt kerülhetnek az állatokba. Nagy mennyiségben csupán a réceféléknél akadtam puhatestű táplálékra. /Egyetlen gyomortartalomban 2 faj 49 egyedére./

Ezzel a témával KEVE ANDRÁS /1931;1936;1937;1955/ korábban megjelent cikkeiben részletesen foglalkozik. A több ezer példány átvizsgálása lehetővé tette, hogy százalékos kimutatásokat készítsen, mely csigafajok a leggyakoribb madártáplálékok, ill. mely madarak fogyasztják a legtöbb puhatestűt. Sajnos ezek a gyomortartalmak /Madártani Intézet gyűjteménye/ 1945-ben elpusztultak.

Hasonló adatok szerepelnek KISS et al. /1974;1978;1983/ munkáiban is, itt azonban a madarak jelentős része nem hazai gyűjtésből származik.

Az általam vizsgált madarak közül 23 faj nem fogyasztott puhatestűt. Ezek a következők /zárójelben az egyedszám/:

Podiceps nigricollis /1/
Podiceps cristatus /3/
Ardea cinerea /4/
Botaurus stellaris /1/
Aythya ferina /1/
Aythya nyroca /3/
Gallinula chloropus /1/
Tringa erythropus /1/
Gallinago media /1/
Larus ridibundus /3/
Streptopelia decaocto /2/
Tyto alba /1/
Asio otus /2/
Alcedo atthis /1/
Merops apiaster /1/
Dendrocopos medius /1/
Parus maior /1/
Sitta europaea /1/
Turdus philomelos /1/
Prunella modularis /1/
Motacilla cinerea /1/
Lanius collurio /1/
Carduelis carduelis /1/

<u>Kadárnév</u>	<u>Cyűjtési hely</u>	<u>Csigatáplálék</u>	<u>db</u>
<u>Podiceps ruficollis</u>	Dinnyés, 1984.V.10.	<u>Anisus spirorbis</u>	4
<u>Anas platyrhynchos</u>	Zebegény, 1985.I.11.	<u>Lithoglyphus naticoides</u>	42
<u>Anas platyrhynchos</u>	Dunakeszi, 1983.I.20.	<u>Lithoglyphus naticoides</u>	2
		<u>Valvata naticina</u>	3
<u>Anas platyrhynchos</u>	Göd, 1985.III.21.	<u>Lithoglyphus naticoides</u>	2
<u>Aythya fuligula</u>	Keszthely, 1983.I.15.	<u>Dreissena polymorpha</u>	5
		<u>Potamopyrgus jenkinsi</u>	44
<u>Aythya fuligula</u>	Keszthely, 1985.II.04.	<u>Planorbarius corneus</u>	1
		<u>Potamopyrgus jenkinsi</u>	5
<u>Phasianus colchicus</u>	Tab, 1984.XI.05.	<u>Zebrina detrita</u>	1
<u>Columba palumbus</u>	Kiskunlacháza, 1985.VI.18.	<u>Granaria frumentum</u>	5
<u>Galerida cristata</u>	Apaj, 1983.X.04.	<u>Pupilla muscorum</u>	3
<u>Corvus frugilegus</u>	Zalaegerszeg, 1984.IX.21.	<u>Monacha cartusiana</u>	1
<u>Turdus merula</u>	Budapest, 1985.IV.8.	<u>Perforatella rubiginosa</u>	1
<u>Erithacus rubecula</u>	Szántód, 1984.VI.15.	<u>Punctum pygmaeum</u>	1
<u>Motacilla alba</u>	Szeged, 1984.VII.05.	<u>Succinea oblonga</u>	1
<u>Sturnus vulgaris</u>	Biharugra, 1984.IX.25.	<u>Perforatella rubiginosa</u>	1
<u>Pringilla cecilebs</u>	Rejtek /Bükk hg/, 1984.V.29.	<u>Truncatellina cylindrica</u>	2

ZUSAMMENFASSUNG

Im Mageninhalt der untersuchten Vögel kommen Potamopyrgus jenkinsi und Lithoglyphus naticoides in der grössten Individuenzahl vor. Die meisten Mollusken wurden von Anas platyrhynchos und Aythya fuligula verzehrt.

LITERATUR

KLEINER, E. /1931/: A madarak csiga- és kagylótápláléka. *Aquila*, 36-37: 105-120. - KLEINER, A. /1936/: La consommation des mollusques par les oiseaux. *L'Oiseau et la Revue Française d'Ornithologie*, 2: 233-251. - KLEINER, A. /1937/: Über die Conchylien-Aufnahme der Vögel. *C.R.XII. Congr. Int. Zool.* 1805-1824. - KEVE, A. /1955/: A madarak csigatápláléka IV. *Aquila*, 59-62: 69-81. - RÉKÁSI, J. és RICHNOVSZKI, A. /1974/: Angaben zur Frage der Schneckennahrung bei Vögeln. *Soosiana*, 2: 45-50. - KISS, J., RÉKÁSI, J. és RICHNOVSZKY, A. /1978/: Schnecken als Vogelnahrung in Rumänien. *Soosiana*, 6: 35-44. - KISS, J.-RÉKÁSI, J.-RICHNOVSZKY, A. /1983/: Dobrudzsában /Románia/ gyűjtött vadmadarak puhatestű tápláléka. *Soosiana*, 10/11: 57-66.

ANTONOVITS DÁNIEL

Budaörs

Szivárvány u. 8.

H-2040